

**Mišljenje o saglasnosti s unutrašnjim pravom Crne Gore i
međunarodnim pravom člana 90 Predloga zakona o Centralnoj banci Crne
Gore**

Suština pitanja

„Predlogom zakona o Centralnoj banci Crne Gore uređuju se status, ciljevi, funkcije, poslovanje i organizacija Centralne banke Crne Gore“ (čl. 1). Inače, u ovom predlogu se, u članu 87, konstatuje da Centralna banka Crne Gore, osnovana Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore (*Službeni list RCG* br. 52/00, 53/00, 47/01 i 04/05) nastavlja s radom po odredbama novog zakona.

Status vrhovnih odlučilaca u Centralnoj banci Nacrt reguliše na sledeći način:

„Status članova Savjeta

Član 90

Članovi Savjeta Centralne banke na osnovu ovog zakona imenovaće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do imenovanja članova Savjeta iz stava 1 ovog člana funkciju članova Savjeta Centralne banke obavljaće članovi Savjeta Centrale banke imenovani na osnovu Zakona o Centralnoj banci Crne Gore (*“Službeni list RCG”,* br. 52/00, 53/00, 47/01 i 04/05).“

Međutim, sama Centralna banka bila je predložila sledeći tekst o istoj materiji, koji Vlada RCG nije prihvatila:

„Status članova Savjeta

Član 92

Članovi Savjeta Centralne banke Crne Gore koji tu funkciju obavljaju na dan stupanja na snagu ovog zakona ostaju na funkciji do isteka mandata na koji su imenovani, s tim da predsednik Savjeta nastavlja sa radom u zvanju guvernera, a generalni direktor i zamjenici generalnog direktora u zvanju viceguvernera koji su članovi Savjeta.

Sastav Savjeta usklađuje se sa odredbama čl. 46 i 48 ovog zakona po isteku mandata svakog pojedinog člana Savjeta iz stava 1 ovog člana, s tim da, po prvom isteku mandata jednom od viceguvernera, Skupština imenuje novog člana Savjeta

na predlog radnog tijela Skupštine nadležnog za izbor i imenovanja u skladu sa članom 48 stav 4 ovog zakona.“

Pitanje koje mi je postavljeno glasi da li je član 90 Predloga koji je usvojila Vlada Crne Gore, očigledno odbacivši predlog CBCG, u skladu s pravnim normama, unutrašnjim i međunarodnim, koji se odnose na ovo pitanje.

Saglasnost s Ustavom i zakonima Crne Gore

Iz člana 87 postojećeg nacrt, vidi se da nije reč o novoj instituciji već o novom uređenju njenog statusa i poslovanja, pa se prema tome CBCG ne ukida i umesto nje ne uvodi neka sasvim nova ustanova, već je reč o reorganizaciji postojeće institucije koja nastavlja da postoji. Prema i sada važećem Zakonu o Centralnoj banci Crne Gore (*Sl. list RCG*, br. 52/00, 53/00, 47/01 i 04/05), „Centralna banka je samostalna organizacija Republike Crne Gore“ (čl. 1) i ona je „nezavisna u okviru ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom“ (čl. 2). Prema čl. 13 toga zakona, „Centralnom bankom upravlja Savjet Centralne banke“. On ima 7 članova, koje imenuje Skupština (čl. 14), a mandat člana Saveta traje šest godina i može se obnoviti za još šest godina (čl. 16), što znači da neko može biti član Saveta najviše dvanaest godina. Sadašnji članovi Saveta izabrani su na osnovu postojećeg zakona i mogu s pravom očekivati da će na tom mestu ostati bar šest godina od dana izbora.

Kao što se moglo videti, prema nacrtu koji je usvojila Vlada CG svi članovi Saveta CBCG imenovaće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu novog zakona, a do njihovog izbora „funkciju članova Savjeta Centralne banke“ obavljaće njegovi članovi koji su se zatekli na tom mestu u trenutku usvajanja izmenjenog zakona. Prema tome, postojeći članovi Saveta ne mogu s izvesnošću računati na to da će im mandat trajati punih šest godina od imenovanja, već im se može desiti da taj mandat traje znatno kraće, ako ne budu imenovani na odgovarajuća mesta u roku od 90 dana od stupanja na snagu novog zakona.

Postavlja se pitanje da li je ovakvo rešenje, koje ustvari omogućava da se mandat članova Saveta drastično skрати bez ikakve pojedinačne odluke koja bi se odnosila na konkretnu ličnost svakoga od njih. Prilikom pokušaja da se odgovori na ovo pitanje, treba imati u vidu da je položaj centralne („narodne“) banke u svim modernim državama specifičan i zbog toga što ta ustanova poseduje izraženu nezavisnost pri odlučivanju i ne sme ni da traži ni da dobija uputstva niotkuda, uključujući tu i naloge i instrukcije vrhovnih državnih organa, bilo da su oni zakonodavni ili izvršni. Jedan od elemenata koji garantuju nezavisnost, kako kada su u pitanju Centralne banke, tako kada su u pitanju sudovi i slične institucije, jeste stabilnost i izvesnost položaja njihovih funkcionera i vodećih ljudi, pod čim se podrazumevaju svi oni koji mogu donositi odluke u ime takve institucije (odlučioc). To se kada je reč o sudijama garantuje njihovim doživotnim mandatom i nesmenjivošću, ili izborom na određeno, po pravilu duže, vreme (na primer, 9 godina za sudije Međunarodnog suda pravde). U većini centralnih banaka odlučioc, bez obzira na njihov naziv (guverner, viceguverner, predsednik saveta, član saveta itd.) imenuju se na duži dok, a po pravilima koja važe u Evropskoj uniji, najmanje na 5 godina. To se čini zato što nosilac tako važne funkcije, od koga se očekuje da

bude sasvim nezavisan, ne sme da strahuje od toga da će bez ikakve konkretne krivice ili odgovornosti biti udaljen sa funkcije te da zbog toga počne da pravi ustupke političkim, ekonomskim i drugim subjektima koji mogu da mu otvoreno ili prikriveno priprete smenjivanjem ako ne ispuni njihove zahteve.

U pitanju je, dakle, načelo pravne sigurnosti koje je jedno od osnovnih postulata pravne države (vladavine prava) i koje u ovom slučaju ima dva vida. Jedan vid se odnosi na samu ličnost funkcionera koji je izborom na odgovarajući položaj (u slučaju pred nama člana saveta CBCG), stekao pravo ili na pravu zasnovano očekivanje da će na toj funkciji ostati dok traje povereni mu mandat. Ovo se može porediti s drugim primerima očekivanja pravne sigurnosti, kao što je zadržavanje čina u vojsci, neprikosnovenost savesno stečene imovine, priznavanje akademskog ili nekog drugog stepena itd. Drugi aspekt načela pravne sigurnosti u ovom se kontekstu odnosi na interes države i društva da institucije budu stabilne i da očekivanja drugih subjekata, uključujući tu i građane, ne budu izneverena.

Ustavni zakon za sprovođenje Ustava Crne Gore od 22. oktobra 2007. (*Sl. list Crne Gore*, br. 01/07, 09/08, 04/09, 71/09 i 22/10) vodi računa o načelu pravne sigurnosti u svom članu 2, koji glasi:

„Organi vlasti u Crnoj Gori i drugi državni organi, organizacije i službe i organi lokalne samouprave nastavljaju s radom do isteka vremena na koje su birani, u okviru prava i dužnosti utvrđenih Ustavom, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.“

CBCG svakako spada bar u jednu kategoriju navedenu u članu 2. Ona je nesumnjivo državni organ kome su poverena specifična ovlašćenja. U Ustavnom zakonu za sprovođenje Ustava nije naveden ni jedan izuzetak od opšteg pravila u čl. 2, pa se prema tome mora zaključiti da se on odnosi i na Savet CBCG, koji treba da nastavi da radi do isteka vremena na koje je biran.

Saglasnost s normama međunarodnog prava

Odnos prava Crne Gore prema međunarodnom pravu u Ustavu CG se reguliše na sledeći način:

„Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drugačije od unutrašnjeg zakonodavstva.“ (čl. 9)

Rečeno jezikom međunarodnog prava, Ustav CG prihvata monističko shvatanje o odnosu međunarodnog i unutrašnjeg prava, prema kome međunarodna norma ima prednost u odnosu na unutrašnju i prema kome je dovoljno da međunarodna norma postoji kao takva (tj. da međunarodno važi i da nema potrebe da se ona unutrašnjim aktom države „uvodi u unutrašnje pravo.“ Prema tome, u Crnoj Gori neposredno važe ne samo ugovori koje je država Crna Gora potpisala i ratifikovala, nego i „opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava“, u koja nesumnjivo spadaju svi drugi izvori međunarodnog prava, u prvom redu

međunarodni običaj i opšta pravna načela koja priznaju civilizovani narodi (čl. 38 Statuta Međunarodnog suda pravde).

Koliko je meni poznato, nijedan međunarodni ugovor koji je ratifikovala Crna Gora ne odnosi se neposredno na pitanje kojim se bavimo. Međutim, ona je 15. oktobra 2007. potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Republike Crne Gore i ratifikovala ga odgovarajućim zakonom o ratifikaciji (*Sl.list Crne Gore* 07/07).

Prema čl. 72 ovoga Sporazuma, Crna Gora se obavezuje da počne da usklađuje svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom Zajednice i da tako nastale norme efikasno sprovodi. Ona se obavezuje da će nastojati da osigura postepeno usklađivanje svojih postojećih i budućih zakona s pravnim propisima Zajednice, tj. onim što se u terminologiji EU označava francuskom rečju *acquis*, što bi se otprilike moglo prevesti izrazom „tečevina.“ Crna Gora se takođe obavezuje da će usklađivanje s *acquis* - om početi odmah i završiti ga do kraja tranzicionog perioda, koji prema Sporazumu može trajati najviše pet godina (čl. 8).

Iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju može se zaključiti da Crna Gora ima obavezu da se trudi da svoje zakonodavstvo u najvećoj meri prilagodi pravnom sistemu EU (Zajednica). Neko bi mogao da prigovori da međunarodni ugovori kojima se uspostavljaju Evropske zajednice i Evropska unija obavezuju samo članice ovih supranacionalnih organizacija, ali ne i Crnu Goru koja nije njihov član a ratifikujući Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju samo je ispoljila nameru da postane članica.

Ova smetnja bi važila za zemlju koja se drži po strani od Evropskih zajednica, koja s njima ne ostvaruje intenzivne kontakte i koja nijednom nije pokazala nameru da postane članica EU. Međutim, Crna Gora je ratifikovala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i prihvatila obavezu da svoje zakonodavstvo u potpunosti prilagodi pravilima Zajednice, što znači da njeno zakonodavstvo najkasnije za pet godina mora da bude identično ili vrlo slično zakonodavstvima postojećih članica EU. Ovakva obaveza se u međunarodnom pravu naziva obavezom u pogledu rezultata, što prostim jezikom znači da međunarodni subjekt koji je prihvatio takvu obavezu jemči da će u zadatom roku postići željene rezultate, a da pritom može da bira načine kako će ih postići. Ova je situacija slična onoj koja u Evropskoj uniji postoji u vezi sa direktivama Saveta ministara, koje se, za razliku od njegovih uredbi, neposredno ne primenjuju ali se država ostavlja mogućnost da u skladu sa svojim uslovima postignu traženi rezultat.

Saglasno ovakvoj argumentaciji postaje jasno da je Crna Gora na osnovu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju dužna da se prilagodi i onim mišljenjima koja potiču od Evropske centralne banke, koja obavezuju centralne banke svih država članica. Ovo utoliko pre što prema čl. 91 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crna Gora prihvata obavezu da će se u saradnji sa Zajednicom usredsrediti na prioritetne oblasti povezane s *acquis*-om u oblasti bankarstva, osiguranja i finansijskih usluga. U istom članu se naglašava da će Crna Gora nastojati da uspostavi i razvije odgovarajući okvir za podsticanje bankarstva, osiguranja i finansijskih usluga, zasnovan na ispravnoj konkurentskoj praksi.

Pored toga, na ovu situaciju se odnose i neka opšta pravila ugovornog prava. Prema njima, države koje potpišu međunarodni ugovor još i pre njegove ratifikacije i stupanja na snagu moraju da se savesno odnose prema predmetu ugovora i da ne čine ništa što bi bilo protivno izgledima da taj ugovor stupi na snagu.

Prema članu 18 Bečke konvencije o ugovornom pravu od 23. marta 1969, „država treba da se uzdrži od akata koji bi lišili ugovor njegovog predmeta i njegovog cilja:

a) ako je potpisala ugovor ili razmenila instrumente koji sačinjavaju ugovor pod rezervom ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja, sve dok ne ispuni nameru da ne postane članica ugovora; ili

b) ako je izrazila svoj pristanak da bude vezana ugovorom u periodu koji prethodi stupanju na snagu ugovora pod uslovom da se to stupanje na snagu bez razloga ne odloži.“¹

Svaki potez kojim bi se mogla ugroziti nezavisnost centralne banke bio bi suprotan namerama potpisnica ugovora koji nije stupio na snagu, u ovom slučaju Ugovora o funkcionisanju Evropske unije.²

Među mnogim mišljenjima Evropske centralne banke koja se neposredno ili posredno odnose na situacije slične ovoj koja nastaje izmenama Zakona o CBCG, treba izdvojiti mišljenje od 11. maja 2004, dato na zahtev Ministarstva za ekonomske poslove i finansije Italije, koje se odnosilo na Nacrt zakona o zaštiti štednih uloga (CON/2004/16):

„7. ECB primećuje da čl. 24 Nacrta zakona predviđa da će guverner imati osmogodišnji mandat koji se ne može obnavljati i da može da bude smenjen samo u skladu s čl. 14. 2 Statuta o evropskom sistemu centralnih banaka i Evropske centralne banke (u daljem tekstu: „Statut ESCB“). Predloženi član u skladu je s odredbama Ugovora.

8. ECB takođe primećuje da Nacrt zakona ne govori o budućem statusu postojećeg guvernera *Banca d'Italia*. S tim u vezi ECB želi da naglasi da, radi zaštite lične nezavisnosti guvernera nacionalnih centralnih banki, svaka reorganizacija neke takve banke koja se tiče mandata guvernera treba da predvidi da postojeći guverner može i dalje obavljati svoje dužnosti do kraja mandata za koji je bio postavljen. ECB shvata da je slučaj guvernera *Banca d'Italia* izuzetan jer je bio imenovan na neodređeno vreme bez naznake o vremenu obaveznog odlaska u penziju. U ovom slučaju nacrt zakona treba da sadrži odredbe o tranzicionom režimu koji bi bio u skladu s čl. 14.2 Statuta ESCB. Sadašnji tekst člana 74 (5) ravan je uklanjanju postojećeg guvernera primenom zakona (*ex lege*) uz nepoštovanje gore pomenute odredbe Statuta.³“

¹ *Sl.list SFRJ (Međunarodni ugovori i drugi sporazumi)*, 30/72.

² „Potpis je izraz namere da se uvede postupak za ratifikovanje, a načelo dobre vere (*bona fides*) nalaže da se država uzdržava od akata koji bi protivrečili nacrtu ili ništili svrhu ugovora. V. Dimitrijević – O. Račić – V. Đerić – T. Papić – V. Petrović – S. Obradović, *Osnovi međunarodnog javnog prava*, Beograd, 2005. str. 34.

³ 7. The ECB notes that Article 24 of the draft law provides that the Governor shall have a non-renewable eight-year term of office and that he may be dismissed only in accordance with Article 14.2 of the Statute of the European System of Central Banks and of the European Central Bank (hereinafter the ‘ESCB Statute’). The proposed article is in compliance with Treaty requirements.

U mišljenju koje je ECB dala 14. januara 2008. na zahtev Parlamenta Švedske, a povodom amandmana na Zakon o Švedskoj državnoj banci koji se tiču mandata članova njenog izvršnog odbora (CON/2008/4), kaže se da se načelo nezavisnosti odnosi ne samo na guvernera banaka već i na „druge članove odlučilačkih tela nacionalnih centralnih banki.“⁴ Isti stav se zastupa u izveštajima o konvergenciji Evropske centralne banke za 2010: *Security of Tenure and Grounds for Dismissal of Members of NCBs' Decision-Making Bodies Other Than Governors Who Are Involved in the Performance of the ESCB-related Tasks*, str. 25. Prema tome, položaj svih članova postojećeg Saveta CBCG, treba posmatrati u istom svetlu.

Kao što je već napomenuto, Ustav Crne Gore nalaže poštovanje, pored međunarodnih ugovora, i drugih izvora međunarodnog prava. Jedan od njih jesu prema čl. 38 Statuta Međunarodnog suda pravde i „opšta pravna načela koja priznaju civilizovani narodi“. Ova načela se izlučuju iz totaliteta svih unutrašnjih pravnih poredaka i predstavljaju jedan od glavnih izvora međunarodnog prava, koji pokriva one situacije koje nisu regulisane međunarodnim ugovorima ili običajima. Na važnost ovog izvora svojevremeno je ukazao Stalni sud međunarodne pravde u svojoj presudi u sporu o fabrici u Hožuvu (Chorzów) između Nemačke i Poljske od 1928. godine.⁵ Načelo pravne sigurnosti, kao i načelo o neosnovanom obogaćenju, *audiator et altera pars, nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet* itd., nesumnjivo spada u načela koja priznaju civilizovani narodi i stoga je jedna od normi međunarodnog prava koje se po Ustavu Crne Gore moraju poštovati. Kao što je već napomenuto, ovo načelo ima dvostruki vid zaštite pojedinca i zaštite javnog poretka.

Saglasnost s „mekim pravom“: dobra praksa i demokratski principi

Konačno, u savremenom svetu se od vlasti očekuje da poštuju i neke obaveze koje nisu formulisane u besprekornim izvorima prava, ali je državama u interesu da ih poštuju radi svog međunarodnog ugleda. Primer za to su odluke nekadašnje Konferencije o evropskoj bezbednosti i saradnji (KEBS), koja sada postoji kao Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS). Iz tih odluka ne nastaju striktno međunarodnopravne obaveze, kao što je to slučaj s međunarodnim ugovorima i rezolucijama Saveta bezbednosti na osnovu Glave 7

8. The ECB also notes that the draft law is silent concerning the future status of the existing Governor of the Banca d'Italia. In this context it would like to point out that in order to protect the personal independence of the governors of the national central banks, any reorganisation of such a bank affecting the term of office of its governor should foresee that the existing Governor can continue to perform his duties until the end of the term of office he has been appointed for. The ECB understands that the case of the Governor of the Banca d'Italia is exceptional in that he has been appointed for an indefinite term of office without any compulsory retirement age. For this case the draft law should provide for a transitional regime which is compatible with Article 14.2 of the ESCB Statute. The present formulation of Article 74(5) amounts to an ex lege revocation of the appointment of the incumbent governor, without observing the abovementioned provision of the Statute. As regards the appointment procedure, an additional guarantee of independence lies in the power of appointment by the Board of Directors of the Bank, and not merely in the power of nomination. The appointment is then approved at the political level.

⁴ „Other members of the decision-making bodies of national central banks.“ U ovom mišljenju se ukazuje na niz prethodnih mišljenja koja podržavaju ovaj stav, vidi CON/2008/4, nap. 5.

⁵ P.C.I.J. Serija A (br. 21). Više o opštim načelima koja priznaju civilizovani narodi vidi u B.H. Weston – R. A. Falk – H. Charlesworth, *International Law and World Order*, 3. izd., St. Paul, Minn., 1997, str. 135 i dalje.

Povelje UN, ali ih države poštuju kao političke obaveze od kojih zavise njihov ugled i interesi. Dobar primer za to je Kopenhagenska odluka o zaštiti prava manjina, čije je poštovanje bio jedan od uslova za priznanje nekih država nastalih na teritoriji bivše SFRJ. Ovakva pravila se u teoriji međunarodnog prava nazivaju „mekim pravom“ (*soft law*). U kontekstu u kome je reč mora se voditi računa o nekim načelima kao što su „dobro upravljanje“ (*good governance*), „najbolja praksa“ (*best practice*) i „demokratska načela.“ Pozivanja na ovakve standarde česta su i u međunarodnim ugovorima, naročito kada je reč o ljudskim pravima, koja se na primer prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima mogu ograničavati samo kada je to „neophodno u demokratskom društvu.“⁶

Mnoga mišljenja Evropske centralne banke se, kao i mnoga mišljenja Venecijanske komisije za mir putem prava, mogu smatrati izrazom uverenja da su neki postupci u skladu sa najboljom praksom, dobrim upravljanjem i načelima demokratskog društva.

S obzirom da se načelo pravne sigurnosti smatra sastavnim delom tog korpusa „mekog prava“, ono se može primeniti na pitanje o kome raspravljamo.

Zaključak

Na osnovu svega do sada rečenog može se zaključiti da je odredba člana 90 Nacrta zakona o Centralnoj banci Crne Gore u suprotnosti s pravilima unutrašnjeg prava države Crne Gore i normama međunarodnog prava koje se prema Ustavu Crne Gore imaju neposredno primenjivati u Crnoj Gori.

Prihvatanjem ove izmene postojećeg Zakona o CBCG skraćuje se mandat članova Saveta CBCG na opšti način i bez ikakve pojedinačne odluke, koja bi bila moguća kada bi se ispunili uslovi za to da nekom članu Saveta prestane funkcija. Mandat članova Saveta, koji je po uslovima ili po važećem zakonu imao da traje šest godina, prestaje samim činom neizbora nekog člana Saveta u novi, rekonstruisani. Time se mandat skraćuje posredno, opštom apstraktnom odlukom (*ex lege*), čime se ugrožava načelo pravne sigurnosti koje je ugrađeno u svaku pravnu državu i koje spada u opšta pravna načela koja priznaju civilizovani narodi. Ova opšta načela su prema čl. 38 Statuta Međunarodnog suda pravde jedan od glavnih izvora međunarodnog prava.

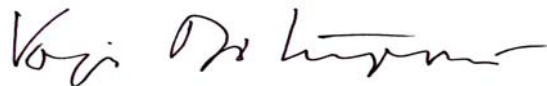
Ustavni zakon o sprovođenju Ustava Crne Gore sadrži opštu odredbu kojom se za nosioce državnih funkcija na svim nivoima predviđa da im mandat ne prestaje donošenjem Ustava nego traje onoliko koliko je to bilo zakonom predviđeno u trenutku njihovog izbora ili naimenovanja. Centralna banka Crne Gore spada u važne organe i organizacije, čija je nezavisnost naglašena u samom Ustavu, kao što je nezavisnost centralnih banaka i njihovih funkcionera važno pravilo koje se poštuje u svim savremenim državama. U pomenutom Ustavnom zakonu o sprovođenju Ustava Crne Gore ne postoji nijedan izuzetak od ovog opšteg pravila koji bi se mogao odnositi na članove Saveta CBCG.

⁶ Vidi npr. čl. 9 i 11 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, u V. Hadži-Vidanović – M. Milanović, *Međunarodno javno pravo: Zbirka dokumenata*, Beograd 2005, str. 130-131.

Potpisujući i ratifikujući Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s državama članicama Evropskih zajednica, Crna Gora se obavezala da u roku od pet godina svoje zakonodavstvo, a posebno one njegove delove koji se odnose na bankarstvo, u potpunosti prilagodi pravnom režimu koji važi u Evropskoj uniji i koji je definisan odlukama i praksom organa zajednica koje tvore Evropsku uniju u skupu pravila koji se nazivaju pravnom tečevinom (*acquis*) Evropske unije. Iako Crna Gora još nije članica Evropske unije, ona je izrazila čvrstu nameru da to bude i obavezala se da radi toga preduzme razne mere, među koje spada i prilagođavanje njenog zakonodavstva *acquis*-u. Prema pravilima međunarodnog ugovornog prava, kodifikovanim u Bečkoj konvenciji o ugovornom pravu, država koja je potpisala međunarodni ugovor ne sme ni u periodu dok taj ugovor ne stupi na snagu činiti ništa što ništi ili remeti predmet ili cilj tog ugovora. Uvođenje pravne nesigurnosti u bankarski sektor bio bi svakako korak u tom pravcu i predstavljalo bi kako kršenje međunarodnog prava tako i udar na međunarodni ugled i kredibilitet Crne Gore. Radi potpunog usaglašavanja zakonodavstva o centralnim bankama i prakse u pogledu njegovog sprovođenja Crna Gora, kao i sve članice Evropske unije, mora da savesno sledi uputstva i mišljenja Evropske centralne banke. Evropska centralna banka je u više navrata imala prilike da se izjasni o situacijama koje su istovetne ili sasvim slične stanju koje bi nastalo prihvatanjem novog člana 90 Zakona o CBCG. Sva mišljenja koja je ona tim povodom dala nedvosmisleno pokazuju da se u interesu zaštite nezavisnosti i samostalnosti centralnih banaka funkcioneri tih banaka koji su na odlučilačkim položajima ne mogu smenjivati pre isteka mandata na koji su bili izabrani, bez obzira na to da li se vrši reorganizacija banke ili se njoj poveravaju neke nove nadležnosti.

Vlasti Crne Gore su, pored toga, dužne da poštuju načela demokratskog društva, načela dobrog upravljanja i iskustva najbolje prakse. Sva ona ukazuju na važnost poštovanja pravne sigurnosti i stečenih prava i na ogroman značaj nezavisnosti i samostalnosti centralnih banaka. Nepoštovanje ovih načela, iako se ona ne mogu nazvati perfektnim pravnim normama, ugrožava ugled države i u konkretnom slučaju protivreči svečano izraženoj nameri Crne Gore da postane članica EU.

Beograd, 29. jun 2010.

Dr dr hc Vojin Dimitrijević,
profesor Pravnog fakulteta Univerziteta Union,
Beograd
direktor Beogradskog centra za ljudska prava,
Beograd
član Stalnog arbitražnog suda, Hag
član Venecijanske komisije za mir putem prava
Saveta Evrope, Strazbur
član Instituta za međunarodno pravo (Institut de
Droit international)
član Izvršnog odbora Međunarodne komisije
pravnik, Ženeva